

Διαγωνισμός Υποψηφίων Δικηγόρων 2023Α

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΕΛΕΝΗ ΤΖΟΥΛΙΑ, ΔΡ. ΝΟΜΙΚΗΣ-ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

www.justina.gr

Τρόποι κτήσης της εμπορικής ιδιότητας

- Πρωτότυπα (ουσιαστικό & τυπικό σύστημα)
- Παράγωγα ή αντανακλαστικά (ομόρρυθμοι εταίροι ΟΕ ή ΕΕ)
- Αναλογικά (Κριτήριο οργανωμένης επιχείρησης)

Ουσιαστικά έμποροι: άρθρο 1 ΕΝ → όσοι μετέρχονται πράξεις εμπορικής και σύνηθες επάγγελμα έχουν την εμπορία (κρίσιμες δηλ. είναι οι πρωτότυπα εμπορικές πράξεις που εξετάσαμε)

Τυπικά έμποροι: εδώ η εμπορική ιδιότητα αποτελεί νομική συνέπεια συγκεκριμένων εταιρικών τύπων (κεφαλαιουχικές εταιρίες & συνεταιρισμοί) και δεν συναρτάται με τον καταστατικό σκοπό των εν λόγω νομικών προσώπων. Εδώ εμπίπτουν ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, αστικοί και αγροτικοί συνεταιρισμοί

Αντανακλαστικά έμποροι: αφορά τόσο φυσικά, όσο και νομικά πρόσωπα

Αγορά προς μεταπώληση

Σε αυτή την πράξη, κάποιος αγοράζει, δηλ. αποκτά παράγωγα από επαχθή αιτία την κυριότητα, ή χρήση, κινητού πράγματος (ποτέ ακινήτου), με σκοπό κατά τη στιγμή της αγοράς, τη μεταπώληση ή εν γένει την περαιτέρω διάθεση αυτού αντί ανταλλάγματος. Γίνεται αντιληπτό, ότι οι όροι «αγορά», «πώληση», «μεταπώληση», ερμηνεύονται με ευρύτητα και δεν περιορίζονται μόνο στην σύμβαση της πώλησης του ΑΚ. Στο εμπορικό δίκαιο ως αγορά προς μεταπώληση νοείται και η αγορά κινητού πράγματος με σκοπό τη μίσθωση (π.χ. επιχειρήσεις rent a car), καθώς και η μίσθωση κινητού πράγματος με σκοπό την υπεκμίσθωση. Το κινητό πράγμα μπορεί να μεταπωλείται αυτούσιο ή ύστερα από επεξεργασία ή μεταποίηση (π.χ. εστιατόριο, φούρνος).

Χειροτεχνία

- Έναντι αμοιβής ανάληψη υποχρέωσης για επεξεργασία ή μετάπλαση ξένης πρώτης ύλης σε πράγματα χρήσιμα. Εδώ εμπíπτουν οι επιχειρήσεις επισκευής/επιδιόρθωσης π.χ. αυτοκινήτων, ρούχων, υποδημάτων, τα ελαιοτριβεία κα
- Προσοχή στην έννοια του μικρεμπόρου! Δεν είναι έμπορος καταρχήν ο τσαγκάρης (εκτός εάν αναπτύσσει επιχειρηματική δραστηριότητα με τέτοια υποδομή και ανάληψη κινδύνων, που να θεωρείται εξ αυτού του λόγου εμπορική)
- Προσοχή επίσης στην καλλιτεχνική δραστηριότητα → εξαιρείται καταρχήν από την εμπορικότητα, με την ίδια ως άνω επιφύλαξη → άρα όχι έμπορος ο ζωγράφος ή ο γλύπτης

Επιχείρηση παραγγελίας

- Έναντι αμοιβής ανάληψη της υποχρέωσης για κατάρτιση δικαιοπραξίας στο όνομα του ίδιου του αναλαβόντος την υποχρέωση (παραγγελιοδόχου), αλλά για λογαριασμό του πελάτη (παραγγελέα).
- Ομοιάζει στην έμμεση αντιπροσώπευση του αστικού δικαίου.
- Πχ σύναψη από ντόπιο ασφαλιστή ασφαλιστικών συμβάσεων στο όνομά του, αλλά για λογαριασμό (και με την αντασφαλιστική κάλυψη) πολυεθνικής ασφαλιστικής εταιρίας

Πρακτορεία

- Είναι η παροχή παντός είδους ιδιωτικών υπηρεσιών στο κοινό αντί ανταλλάγματος
- Εδώ εμπίπτουν για παράδειγμα τα φροντιστήρια ιδιωτικής εκπαίδευσης, τα γυμναστήρια, τα γραφεία ταξιδίων, τα κομμωτήρια, τα ινστιτούτα ομορφιάς, κ.α.

Επιχείρηση μετακομίσεως

- Κάποιος έχει «επιχείρηση μετακομίσεως δια γης ή ύδατος» όταν:
- Αναλαμβάνει αντί ανταλλάγματος την υποχρέωση να μεταφέρει πρόσωπα και/ή πράγματα από τόπο σε τόπο στην ξηρά ή στα εσωτερικά ύδατα μιας χώρας.
- Εσωτερικά ύδατα είναι τα ποτάμια και οι λίμνες.
- Εδώ δηλ. εμπίπτουν μεταφορές με κούριερ/ταχυδρομείο, τρένο, καράβι, λεωφορείο, ταξί, κλπ.

Μεσιτεία

- Είναι η μεσολάβηση ή υπόδειξη ευκαιρίας προς σύναψη σύμβασης αντί ανταλλάγματος
- Εδώ εμπίπτει η μεσιτεία ακινήτων, αυτοκινήτων, γάμου, η μεσιτεία εύρεσης προσωπικού (εργαζομένων ή εργοδοτών) κλπ.

Επιχείρηση δημοσίων θεαμάτων

- Είναι η διοργάνωση οποιασδήποτε εκδήλωσης, που απευθύνεται σε θεατές ή ακροατές, η οποία παρέχεται αντί ανταλλάγματος
- Εδώ εμπίπτουν π.χ. ο κινηματογράφος, το θέατρο, οι τηλεοπτικές εκπομπές, οι ραδιοφωνικές εκπομπές, οι αθλητικές εκδηλώσεις κ.α.
- Προσοχή: δεν είναι έμπορος αυτός που ασκεί κατ' επάγγελμα καλλιτεχνία (π.χ. ο ηθοποιός, ο ζωγράφος κλπ.) – έμπορος είναι ο θιασάρχης, ο γκαλερίστας κλπ.

Πράξεις επί αξιογράφων

Κάθε πράξη επί αξιογράφου, δηλ. η υπογραφή σε ένα αξιόγραφο από οποιοδήποτε πρόσωπο (εκδότη, οπισθογράφο, κομιστή κλπ.) είναι εμπορική

Πράξεις θαλασσίου εμπορίου

- Είναι εμπορική κάθε «επιχείρηση» κατασκευής (ναυπήγηση ή επισκευή) πλοίου και κάθε αγορά, πώληση ή μεταπώληση πλοίου
- Κάθε θαλάσσια αποστολή, όπως πόντιση υποθαλάσσιων καλωδίων, ναυαγιαίρεση (ανέγερση ναυαγίου από τη θάλασσα), απορρύπανση θαλάσσιου περιβάλλοντος κ.α.
- Κάθε ναύλωση, δηλ. παραχώρηση όλου ή μέρους πλοίου με αντάλλαγμα για τη μεταφορά φορτίου ή πραγμάτων
- Τα ναυτικά δάνεια, δηλ. τα δάνεια που συνδέονται με τη θαλάσσια εμπορία
- Η θαλάσσια ασφάλιση ή ναυτασφάλιση, δηλ. η ασφάλιση έναντι θαλάσσιων κινδύνων
- Οι συμβάσεις ναυτολόγησης, δηλ. πρόσληψης πληρώματος πλοίου
- Αναλογικά, εμπορικές είναι και οι αντίστοιχες των παραπάνω πράξεις που αφορούν αεροσκάφη

Το τεκμήριο εμπορικότητας

Εφόσον αποδεικνύεται ότι ένα πρόσωπο είναι έμπορος, καταλαμβάνεται από το τεκμήριο εμπορικότητας. Σύμφωνα με τον εν λόγω κανόνα, κάθε πράξη που διενεργεί έμπορος θεωρείται ότι γίνεται χάριν της εμπορίας του κι ως εκ τούτου είναι εμπορική. Πρόκειται για παράγωγη εξ υποκειμένου εμπορικότητα της πράξης. Το τεκμήριο εμπορικότητας είναι μαχητό, δηλ. ο έμπορος μπορεί να το ανατρέψει, αποδεικνύοντας (δεν αρκεί απλή δήλωση) με κάθε επιτρεπόμενο στις εμπορικές διαφορές αποδεικτικό μέσο, ότι η πράξη του δεν αφορούσε την εμπορία του. Αδυναμία ανταποδείξεως υφίσταται σε κάθε περίπτωση, που ο έμπορος δημιουργεί τη δικαιολογημένη πεποίθηση στις συναλλαγές του με τρίτους, ότι η πράξη που επιχειρεί αφορά την εμπορία του. Αυτό υπαγορεύει η αρχή του φαινόμενου δικαίου (ΑΚ 139, 281), σύμφωνα με την οποία, όποιος δημιουργεί μια πλαστή εικόνα στις συναλλαγές, οφείλει να υποστεί τις δυσμενείς συνέπειες που αρμόζουν στο φαινόμενο που δημιούργησε προς τους καλόπιστους τρίτους. Υποστηρίζεται, ότι ως προς τα νομικά πρόσωπα που αποκτούν την εμπορική ιδιότητα κατά το τυπικό σύστημα, το τεκμήριο εμπορικότητας είναι αμάχητο.

Εμπορική ικανότητα

- **Των φυσικών προσώπων → συμπίπτει με τη δικαιοπρακτική ικανότητα**

Αυτό σημαίνει ότι για να γίνει κανείς έμπορος με την κατά σύνηθες επάγγελμα τέλεση εμπορικών πράξεων, θα πρέπει καταρχήν να έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του.

Ανήλικοι που δεν έχουν συμπληρώσει το 10^ο έτος της ηλικίας τους, όπως και ενήλικοι που τελούν σε πλήρη στερητική δικαιοπρακτική συμπαράσταση, δεν αποκτούν την εμπορική ιδιότητα ακόμα και όταν τις εμπορικές πράξεις τελούν στο όνομα αυτών οι νόμιμοι αντιπρόσωποί τους

Ανήλικοι όμως άνω των 10 ετών, δηλ. περιορισμένα ικανοί, όπως και όσοι ενήλικοι τελούν σε μερική στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση, τελούν έγκυρες εμπορικές πράξεις εφόσον τηρηθούν οι όροι του νόμου (για τέλεση δικαιοπραξίας, βλ. ΑΚ). Αποκτούν την εμπορική ιδιότητα; → οι απόψεις δίστανται: Περάκης λέει ΌΧΙ, Ψυχομάνης λέει ΝΑΙ (αλλά δεν υπόκεινται στις δυσμενείς συνέπειες της εμπορικότητας, π.χ. πτώχευση)

Εμπορική ικανότητα

Των ενώσεων προσώπων και των νομικών προσώπων

- Για να ασκήσουν «συνεμπορία» πλείονες, οφείλουν να διαλέξουν και να ιδρύσουν μία από τις εταιρίες που αναγνωρίζει περιοριστικά το εμπορικό δίκαιο (numerus clausus)
- Ένωση προσώπων που δεν έχει νομική προσωπικότητα, δηλ. δεν τήρησε τις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπει ο νόμος για την ίδρυση του οποιουδήποτε νομικού προσώπου, εάν ασκήσει εμπορία θα αντιμετωπιστεί ως de facto ΟΕ (πρβλ. 251 παρ. 3 Ν. 4072/2012)
- Αν μια αστική εταιρία α) ιδρυθεί έχοντας εμπορικό σκοπό (πρβλ. 784 ΑΚ) → de facto ΟΕ, β) αν αποκτήσει εμπορικό σκοπό μεταγενέστερα με τροποποίηση του καταστατικού της → γίνεται έγκυρη ΟΕ, γ) εάν δεν τροποποιήσει το καταστατικό της, αλλά ασκήσει εμπορία → ομόρρυθμη κατά μετατροπή (182 + 784 ΑΚ)
- Αν ένα σωματείο ασκήσει εμπορική δραστηριότητα → θεωρείται de facto ΟΕ, ενώ μπορεί να εφαρμοστεί το 105 παρ. 3 ΑΚ και να διαλυθεί το σωματείο
- Ανάλογα ισχύουν για το ίδρυμα → βλ. 118 παρ. 2 ΑΚ

Ο ουσιαστικά έμπορος εκ του σύνεγγυς

- **Τι σημαίνει «κατά σύνηθες επάγγελμα»;** → α) συστηματικά, με οργάνωση και υποδομή, β) με διάρκεια στον χρόνο (ακόμα και ελάχιστη), γ) με σκοπό τον πορισμό εισοδήματος, δ) ιδίω ονόματι (βλ. όμως εμπορία δια παρένθετου προσώπου, αφανή εταιρία). Το επάγγελμα δεν χρειάζεται να είναι κύριο, εφόσον αρκεί να είναι «σύνηθες». Μπορεί δηλ. να αποτελεί και πάρεργο, 2^{ου}σα δραστηριότητα
- **Έναρξη εμπορικής ιδιότητας κατά το ουσιαστικό σύστημα → βλ. το παράδειγμα**

Ο Α με σκοπό να ξεκινήσει επιχείρηση παρασκευής και πώλησης παραδοσιακών γλυκών μισθώνει τον Νοέμβριο 2017 τον απαιτούμενο χώρο, παραγγέλλει τα απαραίτητα μηχανήματα και αγοράζει ένα επαγγελματικό αυτοκίνητο. Η επιχείρηση ξεκινά τη λειτουργία της 1-6-2018. Έχει καταστεί ο Α έμπορος και από τότε; (βλ. απάντηση επόμενη διαφάνεια)

- **Λήξη εμπορικής ιδιότητας κατά το ουσιαστικό σύστημα:**

Ως προς τα φυσικά πρόσωπα → θάνατος, αφάνεια, δικαστική συμπαράσταση (αν η εμπορία συνεχιστεί από συμπαραστάτη, βλ. παραπάνω), οριστική έμπρακτη παύση της άσκησης εμπορίας (π.χ. καταγγελία μίσθωσης καταστήματος + παράδοση μισθίου)

Απάντηση - Χρόνος έναρξης της εμπορικής ιδιότητας:

Η έναρξη της εμπορικής ιδιότητας σηματοδοτείται από τη δημιουργία των στοιχείων της κατά σύνηθες επάγγελμα άσκησης εμπορίας. Δηλ. τοποθετείται στο χρονικό σημείο από το οποίο το πρόσωπο εκδηλώνει έμπρακτα την πρόθεση του να επιδοθεί στο επάγγελμα αυτό. Αρκεί και η τέλεση μιας μόνο εμπορικής πράξης, αν αυτό γίνεται υπό περιστάσεις που μαρτυρούν ότι πρόκειται για έναρξη επαγγελματικής δράσης. Η εγγραφή στο αρμόδιο επιμελητήριο, η λήψη τυχόν απαιτούμενων διοικητικών αδειών, η έναρξη επιτηδεύματος στην εφορία, δεν χρονολογούν την εμπορική ιδιότητα, παρά συντελούν στην απόδειξη της. Συνεπώς ο Α κατέστη έμπορος από τότε που εκδήλωσε την πρόθεση του να ασκήσει εμπορία μισθώνοντας επαγγελματική στέγη.

Έναρξη και λήξη τυπικής και αντανεκλαστικής εμπορίας

- **Τυπικά έμποροι** → έναρξη με τη δημιουργία της νομικής τους προσωπικότητας, δηλ. βασικά με τη δημοσίευση στο ΓΕΜΗ → λήξη με περάτωση των εργασιών εκκαθάρισης
- **Αντανεκλαστικά έμποροι (ομόρρυθμοι εταίροι ΟΕ ή ΕΕ)** → έναρξη από τη δημοσίευση στο ΓΕΜΗ της συμμετοχής τους στην ΟΕ ή ΕΕ → λήξη είτε με περάτωση της εταιρίας κατά τα παραπάνω, είτε με έξοδο εταίρου και δημοσίευση ΓΕΜΗ, είτε εάν καταστεί ετερόρρυθμος εταίρος ή αν απωλέσει την εμπορική του ικανότητα

Ο μικρέμπορος

Η διενέργεια πρωτότυπα Εμπορικών πράξεων δεν οδηγεί σε εμπορική ιδιότητα στην περίπτωση του μικρεμπόρου. Πρόκειται για την περίπτωση, όπου η διενέργεια από κάποιο πρόσωπο Εμπορικών πράξεων δεν συνιστά κερδοσκοπική δράση, αλλά συνιστάται κατά κύριο λόγο σε προσωπικό μόχθο του επαγγελματία, έτσι ώστε το εισόδημα του να αποτελεί αμοιβή της καταπόνησης αυτής και όχι επιχειρηματικό κέρδος. Μικρέμπορος είναι δηλ ο βιοπαλαιστής ή ο τεχνίτης ή ο μικροεπαγγελματίας εκείνος στον οποίο δεν δικαιολογείται η εφαρμογή των διατάξεων που προορίζονται να ρυθμίσουν το κερδοσκοπικό εμπόριο. Κριτήρια για την υπαγωγή ενός προσώπου στην έννοια του μικρεμπόρου είναι : α) περιορισμένης σημασίας εργασία και άνευ σπουδαιότητας διατιθέμενα κεφάλαια, β) ώστε το εισόδημα του να αποτελεί προϊόν προσωπικού μόχθου και όχι επενδεδυμένου κεφαλαίου. Εδώ εμπίπτει λοιπόν καταρχήν ο τσαγκάρης, ο καστανάς, ο λαχειοπώλης κα.

Άσκηση εμπορίας με παρένθετο πρόσωπο

Όποιος τελεί κατ' επάγγελμα πρωτότυπα εμπορική πράξη γίνεται έμπορος κατά το ουσιαστικό σύστημα κτήσης της εμπορικής ιδιότητας. Για την κτήση της εμπορικής ιδιότητας κατά το σύστημα αυτό, αρκεί η άσκηση εμπορικών πράξεων «ιδίω ονόματι», χωρίς όμως να απαιτείται άσκηση για ίδιο λογαριασμό. Η διάκριση αναδεικνύεται στην περίπτωση της **άσκησης εμπορίας με παρένθετο πρόσωπο**. Όταν δηλ. ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ασκεί εμπορικές πράξεις στο δικό του όνομα, εμφανιζόμενος ως έμπορος στις συναλλαγές (παρένθετος), για λογαριασμό όμως ενός άλλου προσώπου (κρυπτόμενου).

Π.χ. η δικηγόρος Δ διατηρεί κατάστημα πώλησης αρωμάτων στην Χαλκίδα στο όνομα της αδελφής της Α.

Το ζήτημα που απασχολεί την επιστήμη του δικαίου και τη νομολογία, είναι ποιος αποκτά την εμπορική ιδιότητα μεταξύ του παρένθετου και κρυπτόμενου προσώπου. Ο παρένθετος αποκτά την εμπορική ιδιότητα το δίχως άλλο, εφόσον τελεί κατ' επάγγελμα στο δικό του όνομα πρωτότυπα εμπορικές πράξεις. Ο κρυπτόμενος γίνεται δεκτό, ότι αποκτά επίσης την εμπορική ιδιότητα, εφόσον χρησιμοποιεί το παρένθετο πρόσωπο δόλια, προς αποφυγή των δυσμενών συνεπειών της εμπορικότητας. Ως έμπορος, ο κρυπτόμενος δεν μπορεί να επικαλεστεί προς όφελός του τα προνόμια της εμπορικότητας.

Άσκηση εμπορίας παρά την ύπαρξη ασυμβίβαστου

- Ασυμβίβαστο θεσπίζει π.χ. ο Ν. 4194/2013 μεταξύ δικηγορικής ιδιότητας και άσκησης εμπορίας. Ασυμβίβαστες με την άσκηση εμπορίας είναι επίσης οι ιδιότητες του κληρικού, δικαστικού, δικαστικού επιμελητή, δημοσίου υπαλλήλου, ορκωτού λογιστή, βουλευτή κ.α.
- Το ασυμβίβαστο δεν συνεπάγεται εμπορική ανικανότητα.
- Η παραβίασή του επιφέρει τις έννομες συνέπειες (κυρώσεις) που προβλέπει η επαγγελματική νομοθεσία που το θεσπίζει (συνήθως δηλ. πειθαρχικές ποινές).
- Συνεπώς, η παρά το ασυμβίβαστο άσκηση εμπορικών πράξεων κατ' επάγγελμα, προσδίδει στο πρόσωπο που τις ασκεί την εμπορική ιδιότητα με όλες τις σχετικές συνέπειες, ευνοϊκές ή μη.

Ο φαινόμενος έμπορος

Είναι έμπορος ο δημόσιος υπάλληλος που για λόγους κοινωνικής προβολής συμπεριφέρεται σαν έμπορος έργων τέχνης, δηλώνει την επωνυμία του στο επιμελητήριο, καταχωρείται στον «Χρυσό Οδηγό» στις σελίδες για τους εμπόρους και εν γένει δημιουργεί πειστικά την εντύπωση στον περίγυρό του ότι ασκεί εμπορία;

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ

- **ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ και ΕΔΡΑ**

- α) Αστική κατοικία 51 εδ. 1 και 2 ΑΚ: Ο τόπος της κύριας και μόνιμης εγκατάστασης ενός φυσικού προσώπου (αρχή αποκλειστικότητας)
- β) Εμπορική κατοικία 51 εδ. 3 ΑΚ: Ο τόπος που ασκείται η εμπορική δραστηριότητα φυσικού προσώπου (κατάστημα, γραφείο, εργοστάσιο κλπ)
- γ) Έδρα 64 ΑΚ: Ο τόπος όπου ασκεί εμπορία ένα νομικό πρόσωπο

→ **Τι να θυμάμαι:**

1. Στην εμπορική κατοικία έδρα δεν ισχύει η αρχή της αποκλειστικότητας, δηλ. ένας έμπορος μπορεί να έχει κύρια και δευτερεύουσα κατοικία (π.χ. κεντρικό κατάστημα και υποκαταστήματα)
2. Η έδρα του νομικού προσώπου πρέπει να ορίζεται στο καταστατικό του και δημοσιεύεται στο ΓΕΜΗ. Την έδρα αυτή τη λέμε «καταστατική». Βλ. και 251 Ν. 4072/2012
3. Αν καταστατική έδρα δεν ορίζεται στο καταστατικό, ως έδρα θεωρείται ο τόπος όπου λειτουργεί η διοίκηση του νομικού προσώπου. Την έδρα αυτή τη λέμε «πραγματική»
4. Η εμπορική κατοικία/έδρα είναι κρίσιμη για τον προσδιορισμό συντρέχουσας τοπικής αρμοδιότητας δικαστηρίων (23 παρ. 2 ΚΠολΔ), τόπου εκπλήρωσης της παροχής (320 & 321 ΑΚ)

Συνέπειες εμπορικής ιδιότητας (συνέχεια)

- **Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ**

- Υποχρέωση επίσημης γνωστοποίησης στο κοινό στοιχείων και πραγματικών γεγονότων που αφορούν στο πρόσωπο του εμπόρου με σκοπό την προστασία των συναλλαγών
- Το επίσημο μέσο τήρησης της εμπορικής δημοσιότητας είναι το ΓΕΜΗ που καθιερώθηκε με τον Ν. 3419/2005. Σημαίνει Γενικό Εμπορικό Μητρώο. Εκεί τηρείται φυσικός φάκελος για κάθε εμπορική επιχείρηση, αλλά και ξεχωριστός ιστότοπος με τα δημόσια δεδομένα της.
- Οι καταχωρίσεις στο ΓΕΜΗ επιφέρουν τις εξής έννομες συνέπειες:
 1. Αποκτάται η νομική προσωπικότητα των εμπορικών εταιριών (μαχητό τεκμήριο υπέρ τρίτων)
 2. Κάθε γεγονός στη ζωή μιας εταιρίας μπορεί να αντιταχθεί στους τρίτους 15 μέρες μετά από την καταχώρησή του στο ΓΕΜΗ (π.χ. έξοδος εταίρου, αλλαγή διαχειριστή κλπ)
 3. Τεκμαίρεται η ορθότητα των δημοσιευμένων στοιχείων μέχρι τη νόμιμη διόρθωσή τους (λάθη σε επωνυμία, ονόματα εταίρων κλπ)

Προσωπική κράτηση εμπόρου

- 951 ΚΠολΔ και 1047 ΚΠολΔ: μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης για ικανοποίηση χρηματικής απαίτησης
- Μέχρι ένα έτος κράτηση για χρέη από 30.000 ευρώ και πάνω – απαιτείται τελεσιδικία – ένσταση ότι ο οφειλέτης βρίσκεται σε πραγματική και ανυπαίτια αδυναμία πληρωμής
- Υπό το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς μπορούσε να διαταχθεί και κατά εμπόρου για ανεξόφλητα εμπορικά χρέη
- Σήμερα προβλέπεται ότι προσωπική κράτηση μπορεί να διαταχθεί για οφειλές από αδικοπραξία ή σε όποια άλλη περίπτωση το ορίζει ρητά ο νόμος
- Άρα στην περίπτωση των εμπόρων διατάσσεται → π.χ. για έκδοση ακάλυπτης επιταγής, οφειλές στο Δημόσιο (άρθρα 63 επ. ΚΕΔΕ), παραβίαση υποχρέωσης ανοχής ή ενέργειας πράξεων στην αναγκαστική εκτέλεση (947 ΚΠολΔ)

Προσωρινή εκτελεσιμότητα

- Άρθρο 907 ΚΠολΔ: Την προσωρινή εκτέλεση οριστικής απόφασης διατάζει το δικαστήριο, αν τη ζητήσει ο διάδικος που νίκησε.
- Άρθρο 908 ΚΠολΔ: 1. Το δικαστήριο μπορεί να κηρύξει προσωρινώς εκτελεστή την απόφαση ολικά ή εν μέρει σε κάθε περίπτωση που κρίνει πως συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι γι' αυτό ή ότι η καθυστέρηση στην εκτέλεση μπορεί να προκαλέσει σημαντική ζημία στο διάδικο που νίκησε. Ιδίως μπορεί να διαταχθεί προσωρινή εκτέλεση [...] στ) σε εμπορικές διαφορές,
- Άρθρο 910 ΚΠολΔ: Το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να κηρύξει την απόφαση προσωρινά εκτελεστή 3) σε απαίτηση από συναλλαγματική, γραμμάτιο εις διαταγήν ή τραπεζική επιταγή,

Τοκογονία

111 ΕισΝΑΚ: «Οι **έμποροι** έχουν δικαίωμα **για τις μεταξύ τους απαιτήσεις**, από εμπορική και για τους δύο αιτία, να αξιώσουν τόκο από την ημέρα που το χρέος έγινε απαιτητό. [...]».

Βλ. και Ν. 4152/2013, άρθρο 1^ο ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ Ζ.4.: ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (Άρθρο 3 Οδηγίας 2011/7)

1. Στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων, ο δανειστής δικαιούται τόκο υπερημερίας χωρίς να απαιτείται όχληση, εφόσον έχει εκπληρώσει τις συμβατικές και νομικές του υποχρεώσεις και δεν έχει λάβει το οφειλόμενο ποσό εμπρόθεσμα, εκτός και εάν ο οφειλέτης δεν ευθύνεται για την καθυστέρηση.

3. Στην περίπτωση συνδρομής των όρων της περίπτωσης 1, ο δανειστής έχει δικαίωμα τόκου υπερημερίας **από την ημέρα που ακολουθεί την ημερομηνία πληρωμής ή το τέλος της προθεσμίας πληρωμής που ορίζει η σύμβαση**. Εάν η ημερομηνία ή η προθεσμία πληρωμής δεν ορίζεται στη σύμβαση, ο δανειστής έχει δικαίωμα τόκου υπερημερίας κατά την εκπνοή οποιουδήποτε από τα **εξής χρονικά όρια**:

- Μετά την εκπνοή 30 ημερών από παραλαβή τιμολογίου μαζί με προϊόντα ή (αν έλαβε πρώτα τα προϊόντα)
- Μετά την εκπνοή 30 ημερών από παραλαβή προϊόντων, παροχή υπηρεσιών ή (εάν προβλέπεται από το νόμο ή τη σύμβαση)
- Μετά την εκπνοή 30 ημερών από προθεσμία αποδοχής ή επαλήθευσης των προϊόντων και εφόσον έχει παραληφθεί τιμολόγιο

Ανάλυση διατάξεων

- Παρατηρούμε ότι οι τελευταίες παραπάνω διατάξεις εξειδικεύουν το 323 ΑΚ που μιλά για «περιστάσεις» και «φύση ενοχικής σχέσης»
- Εφαρμόζονται σε αμφιμερώς εμπορικές συναλλαγές, δηλ. σε τέτοιες που και τα δύο μέρη είναι έμποροι. Αυτές διακρίνονται από τις ετερομερώς εμπορικές.
- Αμφιμερώς εμπορική μπορεί να είναι μια συναλλαγή από τις περιστάσεις, π.χ. πωλώ κάτι που είχα αγοράσει με πρόθεση μεταπώλησης, σε κάποιον που επιθυμεί να το μεταπωλήσει με τη σειρά του σε τρίτον.
- Υπάρχουν όμως και εκ του νόμου αμφιμερώς εμπορικές πράξεις, π.χ. πράξεις από επιταγή και συναλλαγματική, ναύλωση (αμφ.)
- Εφόσον παρέλθει ο χρόνος πίστωσης που προβλέπεται στη σύμβαση ή τα χρονικά όρια που θέτει ο νόμος, στον δανειστή έμπορο οφείλονται τόκοι υπερημερίας χωρίς όχληση (παρέκκλιση από το 323 ΑΚ)

Ανατοκισμός

ΑΚ 296: Για τόκους κάθε είδους οφείλεται τόκος, αν τέτοιος τόκος συμφωνηθεί ή αν ζητηθεί με αγωγή και στις δύο όμως περιπτώσεις μόνο για οφειλόμενους τόκους ενός ολόκληρου τουλάχιστον έτους ή μιας χρήσης αν πρόκειται για το δημόσιο. Η συμφωνία για πληρωμή τέτοιου τόκου πρέπει να γίνεται ή η αγωγή να επιδίδεται, αφού λήξει το έτος ή η χρήση.

111 παρ 2 ΕισΝΑΚ: Για απαίτηση της προηγούμενης παραγράφου (111 παρ.1) μπορούν να συμφωνηθούν ή να απαιτηθούν με αγωγή τόκοι σε οφειλή τόκων ενός τουλάχιστον εξαμήνου.

Συμπεράσματα:

1. Ο τοκισμός των τόκων συμβατικών και υπερημερίας καταρχήν απαγορεύεται
2. Κατ' εξαίρεση όμως επιτρέπεται εάν συμφωνηθεί μεταξύ των μερών ή ζητηθεί με αγωγή του δανειστή να τοκιστούν οι τόκοι ενός έτους τουλάχιστον, εφόσον η συμφωνία γίνει/η αγωγή ασκηθεί μετά το πέρας του έτους αυτού
3. Στις αμφιμερώς εμπορικές συναλλαγές το παραπάνω χρονικό διάστημα περιορίζεται σε εξάμηνο

Αλληλόχρεος λογαριασμός

112 ΕισΝΑΚ: Αν υπάρχει αλληλόχρεος λογαριασμός μεταξύ προσώπων το ένα τουλάχιστον από τα οποία είναι έμπορος, από την ημέρα που ο λογαριασμός αυτός έκλεισε, το κατάλοιπο είναι αυτοδικαίως τοκοφόρο, έστω κι αν ο λογαριασμός περιέχει κονδύλια από τόκο που οφείλεται για διάστημα μικρότερο από ένα έτος. Ο αλληλόχρεος λογαριασμός κλείνει περιοδικά κάθε εξάμηνο εκτός αν συμφωνήθηκε διαφορετικά **όνι όμως και σε διαστήματα μικρότερα από ένα τρίμηνο** [← δεν ισχύει πλέον (βλ. αρ. 12 ν. 2601/1998)]. Καθένα από τα μέρη μπορεί οποτεδήποτε, με καταγγελία του, να θεωρήσει ότι ο λογαριασμός έκλεισε οριστικά, οπότε ο δικαιούχος του καταλοίπου έχει δικαίωμα να το απαιτήσει αμέσως.

Συμπεράσματα:

1. Αλληλόχρεος λογαριασμός είναι μια λογιστική κατάσταση των συναλλαγών μεταξύ δύο μερών (δεν χρειάζεται να είναι έμποροι). Τηρείται μετά από μεταξύ τους συμφωνία. Στον αλ. λογ. καταχωρίζονται οι αμοιβαίες απαιτήσεις των μερών (π.χ. τίμημα εμπορευμάτων, αμοιβή για ηλεκτρολογικές εργασίες) οπότε και συμψηφίζονται μεταξύ τους.
2. Ο αλ. λογ. κλείνει περιοδικά και τουλάχιστον (πλέον) ανά εξάμηνο.
3. Το κατάλοιπο, ό,τι δηλ. φαίνεται κατά το κλείσιμο ότι χρωστάει το ένα ή το άλλο μέρος, τοκίζεται ακόμα κι αν περιέχει κονδύλια τόκων
4. Το παραπάνω υπό 3 εφαρμόζεται μόνον εφόσον το ένα από τα δύο μέρη είναι έμπορος

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

- ΕΝΝΟΙΑ: Σελιδοποιημένα κατάστιχα που χρησιμοποιεί ένας έμπορος για την καταγραφή στοιχείων και πράξεων που σχετίζονται με την εμπορία του
- ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΣΕ: Υποχρεωτικά και προαιρετικά, ενώ τα υποχρεωτικά περαιτέρω σε γενικά και ειδικά. Τα γενικά υποχρεωτικά είναι το ημερολόγιο, το βιβλίο αντιγραφής επιστολών και το βιβλίο αντιγραφής απογραφών. Τα ειδικά υποχρεωτικά αφορούν π.χ. τους επιμέρους τύπους εμπορικών εταιριών (βιβλίων πρακτικών γενικών συνελεύσεων ΑΕ).
- Διατυπώσεις τήρησης: Εξωτερικές (αρίθμηση, μονογράφηση, θεώρηση) → καταργούνται σταδιακά με την μηχανογράφηση που εισαγει η σύγχρονη φορολογική νομοθεσία. Εσωτερικές (χρονολογική τάξη, χωρίς κενά, διαγραφές και παραπομπές)
- Φύλαξη: για 10 έτη από τη χρονολογία της τελευταίας εγγραφής που κλείνει το κάθε βιβλίο.
- Αποδεικτική δύναμη υποχρεωτικών βιβλίων: α) Μεταξύ εμπόρων → πλήρη απόδειξη για όσα αναφέρονται σε αυτά, β) Από έμπορο κατά μη έμπορο → πλήρη απόδειξη για το ύψος της απαίτησης (όχι για την ύπαρξη αυτής) και για ένα έτος από την καταχώριση, γ) Από μη έμπορο κατά έμπορο → πλήρη απόδειξη, δ) με πλημμελή τήρηση → δεν έχουν αποδεικτική δύναμη υπέρ, αλλά μόνον κατά του εμπόρου που τα τηρεί
- Αποδεικτική δύναμη προαιρετικών βιβλίων: Βάση δικαστικών τεκμηρίων κατά του εμπόρου που τα τηρήσε
- Βλ. και 453 παρ. 2 ΚΠολΔ

Ανακοίνωση και εμφάνιση εμπορικών βιβλίων

- Ανακοίνωση = παράδοση των βιβλίων σε δικαστή, γραμματέα δικαστηρίου, πραγματογνώμονα ή κάθε έναν έχοντα έννομο συμφέρον, προς εξέταση → περιοριστικά αναφερόμενες στο νόμο περιπτώσεις: πτώχευση, λύση εταιρίας, κληρονομική διαδοχή
- Εμφάνιση = προσκόμιση βιβλίων σε δικαστήριο για να λάβει αντίγραφα από χωρία αυτών που έχουν σχέση με ένδικη υπόθεση → διατάσσεται με δικαστική απόφαση ή γίνεται με πρωτοβουλία του εμπόρου

Άσκηση: απόδειξη στις εμπορικές διαφορές

Σε διαφορά από πώληση αγροτικών προϊόντων μεταξύ του παραγωγού τους και του χονδρεμπόρου που τα αγόρασε αντί τιμήματος 50.000 ευρώ, επιτρέπεται απόδειξη με μάρτυρες;

Μπορούν να προσκομιστούν προς απόδειξη στο δικαστήριο εμπορικά βιβλία; Από ποιον και με ποια αποδεικτική ισχύ;

Ερωτήσεις γενικού εμπορικού

- Πώς αποκτάται η εμπορική ιδιότητα
- Από ποιο χρονικό σημείο αρχίζει και πότε λήγει η εμπορική ιδιότητα;
- Είναι έμπορος ένας πλανόδιος ανθοπώλης;
- Γίνεται έμπορος ο δικηγόρος που διατηρεί και κατάστημα ρούχων;
- Γίνεται έμπορος ο δικηγόρος που διατηρεί το παραπάνω κατάστημα στο όνομα της γυναίκας του;
- Από πότε γίνονται τοκοφόρες οι απαιτήσεις των εμπόρων;
- Διενεργούν την ίδια εμπορική πράξη ένας εστιάτορας και ένας ξυλουργός;
- Τι είναι το τεκμήριο εμπορικότητας;

Ερωτήσεις γενικού εμπορικού δικαίου

- Αποκτούν την εμπορική ιδιότητα:
 - α) ο δικαστικός επιμελητής που διατηρεί και παραλιακή καφετέρια μόνο για 4 μήνες κάθε καλοκαίρι,
 - β) ο εταίρος μονοπρόσωπης ΕΠΕ που είναι και διαχειριστής της,
 - γ) ο οδηγός και ιδιοκτήτης ταξί;
- Σε ποιες περιπτώσεις μπορούν πράξεις επί ακινήτων να χαρακτηρισθούν ως εμπορικές;

Γενικά χαρακτηριστικά ΟΕ

- Εμπορική εταιρία κατά το ουσιαστικό σύστημα
- Με νομική προσωπικότητα
- Απαγορεύεται η σύσταση Μονοπρόσωπης ΟΕ
- Χαρακτηριστικό της η προσωπική, απεριόριστη και εις ολόκληρον ευθύνη των ομορρύθμων εταίρων για τα εταιρικά χρέη
- Οι ομόρρυθμοι εταίροι καθίστανται έμποροι από μόνη τη συμμετοχή τους στην εταιρία ~~και σε περίπτωση πτώχευσης αυτής συμπτωχεύουν μαζί της~~ (βλ. άρθρα 265 παρ.1 περ.α' και 308 του Ν.4738/2020,ΦΕΚ Α` 207, όπως αυτά τροποποιήθηκαν με το άρθρο 83 Ν. 4764/2020,ΦΕΚ Α` 256, & 102 Ν. 4738/2020).
- Νόμιμη διαχείριση: ατομική

Τα όργανα της ΟΕ

- Εταίροι αποφασίζουν κατά κανόνα ομόφωνα εκτός αν άλλως προβλέπεται στο καταστατικό (δεν προβλέπονται ειδικές διατυπώσεις σύγκλησης και συγκρότησης) – οι αποφάσεις επιφέρουν αντίστοιχη τροποποίηση του καταστατικού και δημοσιεύονται
- Οι διαχειριστές ορίζονται στο καταστατικό, αλλιώς είναι όλοι οι εταίροι, με την έννοια ότι καθένας ασκεί διαχείριση ατομικά (αποφασίζει και ενεργεί), ενώ μπορεί να εναντιώνεται εκ των προτέρων στις διαχειριστικές πράξεις που διενεργήθηκαν από άλλον εταίρο (254 ν. 4072/2012)
- Με τον ίδιο τρόπο ασκείται και η εκπροσώπηση της εταιρίας προς τα έξω (257 ν. 4072/2012)

Η εκπροσώπηση της ΟΕ

- Μόνον εταίρος διαχειριστής μπορεί να εκπροσωπεί την εταιρία
- Ο τρίτος μπορεί να εμπιστευτεί την σχετική καταχώριση στο ΓΕΜΗ (251 ν. 4072/12)
- Αντίστροφα πράξη εκπροσώπησης από μη εκπρόσωπο κατά το δημοσιευμένο καταστατικό δεν δεσμεύει την εταιρία εκτός εάν η εταιρία την εγκρίνει
- Αν δεν ορίζεται κάτι άλλο στο καταστατικό (και στο ΓΕΜΗ) η εκπροσώπηση είναι ατομική → α. 254
- Στην ατομική εκπροσώπηση, αν ασκηθεί δικαίωμα εναντίωσης από συνδιαχειριστή εταίρο και παρόλα αυτά η πράξη εκπροσώπησης διενεργηθεί, αυτή δεσμεύει την εταιρία, εκτός εάν ο τρίτος γνώριζε την εναντίωση
- Ο εκπρόσωπος που αγνόησε την εναντίωση του συνεταίρου του ευθύνεται απέναντι στην εταιρία κατά τις διατάξεις του ΑΚ περί εντολής για αποζημίωση
- Ο εκπρόσωπος μπορεί να αγνοήσει εναντίωση που ασκείται καταχρηστικά ή λόγω κατεπίγοντος
- Αν ο εκπρόσωπος υπερβεί την εξουσία εκπροσώπησης που του ανατέθηκε, δεσμεύεται η εταιρία εκτός εάν ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την υπέρβαση
- Η γνώση του εταιρικού σκοπού από τον τρίτο δεν δημιουργεί τεκμήριο γνώσης και της υπέρβασης της εξουσίας εκπροσώπησης από τον εκπρόσωπο της εταιρίας → α. 257

Ευθύνη εταίρου για εταιρικά χρέη

249 ν. 4072/2012:

Ευθύνη **ευθεία, πρωτογενή, προσωπική, απεριόριστη** και **εις ολόκληρον** όλων των εταίρων μαζί με την εταιρία για τα εταιρικά χρέη, είτε αυτά προέρχονται από σύμβαση, αδικοπραξία ή από τον νόμο

Κάθε εταιρικός δανειστής (εταιρικοί δανειστές θεωρούνται τόσο οι ιδιώτες, όσο και το δημόσιο) μπορεί να στραφεί είτε κατά της εταιρίας, είτε κατά των εταίρων, όλων ή κάποιων, είτε κατά εταιρίας και εταίρων ζητώντας ικανοποίηση του συνόλου του χρέους. Θα ικανοποιηθεί μία φορά, επομένως η εξόφληση του χρέους από έναν των οφειλετών, απαλλάσσει τους υπολοίπους.

Οι εταίροι ευθύνονται **με την ατομική τους περιουσία απεριόριστα**.

Εφόσον ικανοποιήσουν δανειστή οι εταίροι στρέφονται αναγωγικά κατά της εταιρίας (καταρχήν) για την επιστροφή του ποσού που ξεπερνά την αναλογία της συμμετοχής τους στις ζημίες της εταιρίας. Αν δεν ικανοποιηθούν (πλήρως ή καθόλου) στρέφονται κατά των συνεταίρων τους κατά τον λόγο συμμετοχής καθενός στις ζημίες της εταιρίας.

Οι εταίροι υπόκεινται σε αλληλέγγυα και απεριόριστη ευθύνη για τα εταιρικά χρέη για πέντε έτη από τη **λύση της εταιρίας ή την έξοδό τους από αυτή** (269 ν. 4072/12) – η παραγραφή άρχεται από την καταχώριση της λύσης/εξόδου στο ΓΕΜΗ ή από την απώτερη μέρα που το χρέος κατέστη ληξιπρόθεσμο.

Οι **νεοεισερχόμενοι εταίροι** ευθύνονται και για τα πριν την είσοδό τους χρέη. → α. 258

Η εταιρική συμμετοχή σε ΟΕ

- Προσδιορίζει την οικονομική θέση του εταίρου έναντι των συνεταίρων του και της εταιρίας
- Προσδιορίζει δηλ. το ποσοστό συμμετοχής στα κέρδη και στο προϊόν της εκκαθάρισης, καθώς την αξία που του αποδίδεται κατά την αποχώρησή του από την εταιρία
- Προσδιορίζει επίσης το ποσοστό συμμετοχής στις ζημίες της εταιρίας
- Προσδιορίζει τέλος το ποσοστό κατά το οποίο ο εταίρος έχει δικαίωμα αναγωγής κατά της εταιρίας και των συνεταίρων του, μετά από τυχόν ικανοποίηση εταιρικού δανειστή
- Εκφράζεται με ποσοστό (συμμετοχής στην οικονομική περιουσία), το οποίο δεν αναλογεί κατ' ανάγκη στην αξία της συνεισφοράς κάθε εταίρου
- Αν δεν ορίζεται στο καταστατικό, είναι ίσο για όλους τους εταίρους
- Δεν καταβάλλεται όταν ο εταίρος εξέρχεται εκούσια από ΟΕ ορισμένου χρόνου χωρίς σπουδαίο λόγο

Μεταβίβαση εταιρικής συμμετοχής

- Εν ζωή (με σύμβαση) α. 256: τροποποίηση του καταστατικού, που υπογράφεται από παλαιούς εταίρους, μεταβιβάζοντα και αποκτώντα + δημοσίευση στο ΓΕΜΗ
- Αιτία θανάτου (με διαθήκη ή με εξ αδιαθέτου διαδοχή ή αναγκαστικά λόγω νομίμου μοίρας) α. 265: εάν προβλέπεται στο καταστατικό ή συναινούν όλοι οι επιζώντες εταίροι – στο καταστατικό μπορεί να ορίζεται ότι ο θάνατος εταίρου επιφέρει λύση
- Αλλιώς, η εταιρία συνεχίζεται από τους επιζώντες εταίρους και η εταιρική συμμετοχή του θανόντος προσαυξάνει σύμμετρα τις συμμετοχές των λοιπών
- Οι κληρονόμοι αποκτούν τότε αξίωση κατά της εταιρίας κατά τον λόγο της κληρονομικής τους μερίδας για παράδοση των κατά χρήση εισφερθέντων πραγμάτων και για καταβολή της αξίας της εταιρικής συμμετοχής του αποβιώσαντος
- Ο νεοεισερχόμενος εταίρος ευθύνεται προσωπικά και απεριόριστα για τα μέχρι την είσοδό του χρέη της εταιρίας, για τα οποία εξακολουθεί να ευθύνεται εις ολόκληρον και αυτός που αποχωρεί, για μια πενταετία (σε κάθε περίπτωση εξόδου, πλην του θανάτου)

Η συνέχιση ΟΕ από τους κληρονόμους ομορρύθμου εταίρου

- Η εταιρική συμμετοχή του θανόντος αποκτάται από τους κληρονόμους του, σύμφωνα με τους κανόνες της κληρονομικής διαδοχής (δηλ. κάθε κληρονόμος αποκτά αυτοτελή εταιρική συμμετοχή, στο ύψος της κληρονομικής του μερίδας)
- Οι κληρονόμοι – νέοι εταίροι ευθύνονται για τα χρέη της εταιρίας που είχαν ήδη δημιουργηθεί κατά την είσοδό τους προσωπικά και απεριόριστα
- Εκτός εάν αποδέχθηκαν την κληρονομιά με το ευεργέτημα της απογραφής, οπότε για παλαιά χρέη ευθύνονται μέχρι του ενεργητικού της κληρονομιάς που τους αναλογεί και όχι με όλη τους την περιουσία
- Νέα διάταξη 265 ν. 4072/2012: μέσα σε 30 ημέρες από αποδοχή κληρονομιάς, ο κληρονόμος μπορεί να αιτηθεί την παραμονή του στην εταιρία από την προϋπόθεση να καταστεί ετερόρρυθμος εταίρος. Εάν δεν γίνει δεκτό το αίτημα, είτε θα αποχωρήσει από εταιρία (εφόσον είχε εμπρόθεσμα επιφυλαχθεί σχετικά), είτε θα μείνει ως ομόρρυθμος εταίρος. Εάν το αίτημα γίνει δεκτό, το καταστατικό θα τροποποιηθεί και η εταιρία θα μετατραπεί σε ετερόρρυθμη.

Είσοδος νέου εταίρου χωρίς έξοδο άλλου

- Πάντα δυνατή (και χωρίς πρόβλεψη στο καταστατικό) με σύμβαση μεταξύ όλων των παλαιών εταίρων και του καινούργιου + τροποποίηση καταστατικού + διατυπώσεις δημοσιότητας
- 258 ν. 4072/2012: παρ. 3. «Ο εταίρος που εισέρχεται στην εταιρεία ευθύνεται απεριόριστα και εις ολόκληρον και για τα υπάρχοντα πριν από την είσοδο του εταιρικά χρέη. Αντίθετη συμφωνία δεν ισχύει έναντι των τρίτων.»

Η εκούσια έξοδος εταίρου

Για λόγους άλλους από μεταβίβαση εταιρικής συμμετοχής:

- Παραίτηση: Άρθρο 261 ν. 4072/12: **1.** Ο εταίρος μπορεί με δήλωση του προς την εταιρεία και τους λοιπούς εταίρους να εξέλθει από την εταιρεία, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση. **2.** Στην εταιρεία αορίστου χρόνου η αξία της συμμετοχής καταβάλλεται στον εξερχόμενο εταίρο στο τέλος της εταιρικής χρήσης. **3.** Στην εταιρεία ορισμένου χρόνου η καταβολή της αξίας συμμετοχής στον εξερχόμενο εταίρο εξαρτάται από τη συνδρομή σπουδαίου λόγου. Αν το δικαστήριο που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 259 (Μονομελές έδρας) κρίνει ότι δεν συντρέχει σπουδαίος λόγος, ο εταίρος δεν έχει αξίωση για καταβολή της αξίας της συμμετοχής του.

Σπουδαίος λόγος α. 261 Ν. 4072/12

- Κρίνεται ανά περίπτωση (288, 388 ΑΚ), λαμβάνοντας υπόψη και το καταστατικό και τη σύνθεση της εταιρίας
- Λόγος αντικειμενικός: Ζημίες, διαφωνίες, κακή διαχείριση
- Λόγος υποκειμενικός: Ασθένεια, διαταραχή σχέσεων κλπ.
- Μπορεί να ανάγεται στη σφαίρα ευθύνης του εξερχόμενου εταίρου, με όριο το 281 ΑΚ → π.χ. διαφωνία με λειτουργία εταιρίας, παρότι κερδοφόρα

Η ακούσια έξοδος εταίρου

- Για άλλους λόγους εκτός θανάτου/πτώχευσης
- Αποκλεισμός εταίρου (263 ν. 4072/12): α) αίτηση όλων των λοιπών εταίρων στο ΜονΠρωτ της έδρας της εταιρίας, β) επίκληση σπουδαίου λόγου που θα δικαιολογούσε και λύση της εταιρίας (π.χ. μη εκπλήρωση εταιρικών υποχρεώσεων, αθέμιτος ανταγωνισμός κλπ. → δεν ταυτίζεται με τον σπουδαίο λόγο του α. 261), γ) έκδοση απόφασης και επίδοση στον αποκλεισθέντα (το δικαστήριο μπορεί να διατάξει και λύση της εταιρίας αντί αποκλεισμού), δ) τροποποίηση καταστατικού + διατυπώσεις δημοσιότητας
- Έξοδος λόγω δίωξης από ατομικό δανειστή (262 ν. 4072/12): α) αίτηση από ατομικό δανειστή εταίρου στο ΜονΠρωτ της έδρας της εταιρίας, β) αίτημα η έξοδος του εταίρου από την εταιρία, ο υπολογισμός της αξίας της εταιρικής του συμμετοχής και η κατάσχεση αυτής στα χέρια της εταιρίας ως τρίτης γ) προϋποτίθεται ύπαρξη εκτελεστού τίτλου και άκαρπη αναγκαστική εκτέλεση σε κινητή και ακίνητη περιουσία του εταίρου (όχι το 856 ΑΚ, ναι το 857)
- Ratio 262 → βλ. 982 παρ. 2 ΚΠολΔ

Η λύση της ΟΕ

Λόγοι λύσης της ΟΕ (259 ν. 4072/2012):

- Πάροδος του χρόνου διάρκειας
- Η κήρυξη πτώχευσης (της εταιρίας, όχι εταίρου)
- Η δικαστική απόφαση μετά από αίτηση εταίρου για σπουδαίο λόγο
- Λόγοι που τυχόν προβλέπονται στην εταιρική σύμβαση (π.χ. καταγγελία)
- Το ότι η ΟΕ κατέστη μονοπρόσωπη μετά από έξοδο του ενός εκ των δύο μόνων εταίρων της
- Απόφαση εταίρων

Σπουδαίος λόγος 259 (και 263) Ν. 4072/12

Κατά την έννοια της παραπάνω διάταξης, σπουδαίο λόγο λύσης της εταιρίας με δικαστική απόφαση συνιστά η κακή πορεία των εταιρικών υποθέσεων και η έλλειψη κερδών, η αθέτηση των εταιρικών υποχρεώσεων και η κακή διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων αλλά και η έλλειψη συνεργασίας, οι διαφωνίες μεταξύ των εταίρων και ο κλονισμός της εμπιστοσύνης τους, εφόσον έχουν εξελιχθεί εκ των πραγμάτων σε λόγους αποδιοργάνωσης της εταιρίας και αντικειμενικής αδυναμίας συνέχισης της λειτουργίας της, ώστε να μην αρκεί για την εξάλειψή τους ως φαινομένων δυσλειτουργίας της εταιρίας η αποχώρηση του εταίρου που διαφωνεί ή αδυνατεί να συνεργαστεί ή έχει κλονιστεί η εμπιστοσύνη του (ΕφΑΘ 4613/2019 ΤΝΠ Νόμος).

Ιδιορρυθμίες της Ε.Ε.

- Δύο ειδών εταίροι, τουλάχιστον ένας ετερόρρυθμος (271 ν. 4072/12)
- Οι ετερόρρυθμοι εταίροι είναι «απλοί χρηματοδότες», δεν «συνεμπορεύονται» και ευθύνονται μέχρι του ύψους της εισφοράς τους
- Αν η εισφορά έχει καταβληθεί στην εταιρία, ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει ευθύνη για τα εταιρικά χρέη απέναντι στους τρίτους
- Αν δεν έχει καταβληθεί η εισφορά, τρίτοι μπορούν να τον διώξουν ευθέως μέχρι του ποσού της οφειλόμενης χρηματικής εισφοράς του (279 παρ. 1 ν. 4072/12) ή πλαγιαστικά για την καταβολή στην εταιρία της τυχόν εισφοράς του σε είδος
- Προσοχή στην ΕΕ, έννομες συνέπειες εάν το όνομα ετερορρύθμου εταίρου περιληφθεί στην εταιρική επωνυμία ή στην εταιρική σύμβαση με την ιδιότητα του διαχειριστή ή αν αυτός ασκήσει πράξεις εκπροσώπησης έναντι τρίτων → βλ. 272 παρ. 2 και 278 παρ. 2 Ν. 4072/12 και 229, 231 ΑΚ

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (ΙΚΕ)

- Εμπορική κατά το τυπικό σύστημα
- Με νομική προσωπικότητα
- Επιτρέπεται η σύσταση Μονοπρόσωπης ΙΚΕ
- Χαρακτηριστικό της η δυνατότητα ανάληψης «εγγυητικής εισφοράς» από τους εταίρους της
- Νόμιμη εκπροσώπηση: συλλογική

1^ο θέμα: εισφορές εταίρων

- Τρία είδη εισφορών: κεφαλαιακές, εξωκεφαλαιακές και εγγυητικές
- Εξωκεφαλαιακές: Οι εξωκεφαλαιακές εισφορές συνίστανται σε παροχές που από τη φύση τους δεν μπορούν να παρασταθούν στον ισολογισμό, π.χ. επειδή δεν είναι αποτιμητές σε χρήμα (π.χ. παροχή εργασίας ή έργου). Εξειδικεύονται στο καταστατικό κατά το αντικείμενό τους, τη διάρκειά τους (ορισμένη ή αόριστη) και ως προς τους λοιπούς όρους τους. Η αποτίμηση των εξωκεφαλαιακών εισφορών γίνεται ελεύθερα από τους εταίρους και αναφέρεται στο καταστατικό. Για την παροχή της εξωκεφαλαιακής εισφοράς του ο εταίρος λαμβάνει ένα σύνολο εταιρικών μεριδίων (π.χ. 100 μερίδια για λογιστικές και φοροτεχνικές υπηρεσίες επί πέντε έτη).
- Αν δεν καταβληθεί η αναληφθείσα εξωκεφαλαιακή εισφορά: άρθρο 78 παρ. 3,4
- Βλ. και άρθρο 92 παρ. 2 εδ. δεύτερο
- Μεταβίβαση των αντίστοιχων εταιρικών μεριδίων: 83 παρ. 2 και 85
- Επιστροφή/απαλλαγή: 81 εδ. β'

Εγγυητικές εισφορές

- Η εγγυητική εισφορά συνίσταται σε μονομερή ανάληψη άμεσης και πρωτογενούς ευθύνης από τον εταίρο αφηρημένα έναντι όλων των δανειστών της ΙΚΕ για όλα τα εταιρικά χρέη, η οποία εκτείνεται σε όλη την προσωπική περιουσία του εταίρου. SOS 79 παρ. 6: και μετά την έξοδο για 3 έτη.
- Η ευθύνη του περιορίζεται κατά ποσό στο καταστατικό (α. 79).
- Στο καταστατικό αναφέρεται και η αξία της εγγυητικής εισφοράς (α. 79 παρ. 2) βάσει της οποίας ο εταίρος αναλαμβάνει αντίστοιχο αριθμό εταιρικών μεριδίων. Η αξία αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το 75% του ποσού της ευθύνης του εταίρου προς τους εταιρικούς δανειστές.
- Ο εταίρος εγγυητικής εισφοράς που κατέβαλε οποιοδήποτε ποσό σε εταιρικό δανειστή δεν έχει δικαίωμα αναγωγής κατά της ΙΚΕ (79 παρ. 5, 81 εδ. β').
- Η μεταβίβαση μεριδίων εγγυητικής εισφοράς εν ζωή επιτρέπεται αν η εισφορά έχει καταβληθεί εξ ολοκλήρου ή ο εταίρος εξαγόρασε τη σχετική υποχρέωση κατά α. 82.
- Η μεταβίβαση αιτία θανάτου καταρχήν ελεύθερη (βλ. α. 85).

Θέμα 2ο: Ο διαχειριστής ΙΚΕ

- Νόμιμη διαχείριση α. 56
- Καταστατική διαχείριση α. 57
- Διορισμός από μεμονωμένους εταίρους α. 60
- Εξουσίες διαχειριστή α. 64 →
- Δεσμεύει την εταιρία, εφόσον ενεργεί τυπικά σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό, ακόμα κι αν η πράξη εκφεύγει του εταιρικού σκοπού ή των ορίων της διαχειριστικής του εξουσίας, εκτός εάν ο τρίτος είναι κακόπιστος. Δεν θεωρείται κακόπιστος ο τρίτος μόνον επειδή ο σκοπός της εταιρίας και οι περιορισμοί της διαχειριστικής εξουσίας έχουν δημοσιευτεί με το καταστατικό.

Ανάκληση διαχειριστή

- Εφαρμόζεται μόνο στην καταστατική διαχείριση, όχι στη νόμιμη.
- Εφόσον ο διαχειριστής ασκεί καταστατική διαχείριση, ανακαλείται με απόφαση της γ.σ. + διατυπώσεις δημοσιότητας. Σχετικά απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία (όπως και για την εκλογή του), εκτός εάν το καταστατικό προβλέπει μεγαλύτερη πλειοψηφία (α. 59).
- Η ανάκληση του καταστατικού διαχειριστή είτε ορισμένου, είτε αορίστου χρόνου, δεν προϋποθέτει τη συνδρομή σπουδαίου λόγου. Κατ' εξαίρεση στην καταστατική διαχείριση ορισμένου χρόνου, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει περιοριστικά λόγους ανάκλησης, που αν δεν συντρέχουν η ανάκληση καθίσταται άκυρη (α. 74 παρ. 2).
- Εφόσον ο διαχειριστής έχει διοριστεί από εταίρο (α. 60), ανακαλείται (και) από αυτόν με σχετική δήλωση που απευθύνεται στους υπολοίπους εταίρους και δημοσιεύεται.
- Ο καταστατικός διαχειριστής (ορισμένος στο καταστατικό, εκλεγμένος από γ.σ. ή διορισμένος από εταίρο) ανακαλείται και από το δικαστήριο μετά από αίτηση του 1/10 των εταιρικών μεριδίων (α. 61) εάν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Αρμόδιο δικαστήριο είναι το Ειρηνοδικείο της έδρας της εταιρίας (α. 48). Η απόφαση αφού τελεσιδικήσει δημοσιεύεται στο ΓΕΜΗ.

Ευθύνη διαχειριστή

- Κατ' άρθρο 67 παρ. 1 εδ. α' Ν. 4072/2012, ο διαχειριστής της ΙΚΕ ευθύνεται απέναντι στην εταιρία για α) παραβάσεις του «παρόντος νόμου», του καταστατικού και των αποφάσεων των εταιρων και για β) κάθε διαχειριστικό πταίσμα.
- Η διάταξη ερμηνεύεται διασταλτικά, ώστε ως «παρών νόμος» νοείται κάθε νομοθετική διάταξη και όχι μόνο ο Ν. 4072/2012.
- Ως διαχειριστικό πταίσμα νοείται κάθε παράβαση, όχι κανόνων δικαίου, αλλά των κανόνων επιμέλειας που οφείλει να τηρεί ο μέσος επιμελής διαχειριστής ξένης περιουσίας βάσει της καλής πίστης (288 και 281 ΑΚ).
- Για τη ζημία που προκαλείται με τους παραπάνω τρόπους η εταιρία έχει αξίωση κατά του διαχειριστή της που παραγράφεται μετά τριετία από την τέλεση της πράξης, ανεξαρτητα από το χρόνο γνώσης. Περισσότεροι διαχειριστές ενεργούντες συλλογικά ευθύνονται εις ολόκληρον.
- Την εταιρική αγωγή ασκεί η εταιρία δια των (λοιπών) νομίμων εκπροσώπων της ή ειδικού εκπροσώπου διαχειριστή που διορίζεται με απόφαση γ.σ. που λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία. Η εταιρική αγωγή μπορεί να ασκηθεί και από κάθε εταίρο ή διαχειριστή (όχι από τρίτο, π.χ. δανειστή) πλαγιαστικά. Εφαρμόζονται οι γενικές δικονομικές διατάξεις της τακτικής διαδικασίας και όχι το 48.
- Ο διαχειριστής δεν ευθύνεται αν α) ενήργησε βάσει σύννομης απόφασης των εταίρων. Σύννομη θα πει, όχι άκυρη ή ακυρώσιμη που έχει ακυρωθεί (βλ. α. 74). Έως ότου ακυρωθεί η ακυρώσιμη απόφαση, ο καλόπιστος διαχειριστής δεν ευθύνεται. Ευθύνεται μόνο εφόσον γνώριζε το ελάττωμα και παρά ταύτα ενήργησε.
- β) Επίσης ο διαχειριστής δεν ευθύνεται αν ενήργησε στηριζόμενος σε εύλογη επιχειρηματική απόφαση, που ελήφθη με καλή πίστη και με βάση επαρκείς πληροφορίες, αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του εταιρικού συμφέροντος (business judgement rule, κανόνας επιχειρηματικής κρίσης).
- Ο διαχειριστής μπορεί να απαλλαγεί από την ευθύνη του για διαχειριστικά σφάλματα με απόφαση των εταίρων, που λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία (67 παρ. 2). Αν ο διαχειριστής είναι ταυτόχρονα και εταίρος, δεν υπολογίζεται η ψήφος του. Ομόφωνα οι υπόλοιποι εταίροι μπορούν να τον απαλλάξουν από την ευθύνη του και για παραβάσεις του καταστατικού, των αποφάσεών τους και του νόμου (αμφ.). Για να είναι έγκυρη η απόφαση θα πρέπει να λαμβάνεται μετά την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, ώστε να μπορεί να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος της δράσης του διαχειριστή στην εταιρία.
- Επίσης ο διαχειριστής ευθύνεται κατ' άρθρο 65 παρ. 3 για παραβιάσεις της υποχρέωσης πίστewος προς την εταιρία. Αξίωση αποζημίωσης ή «υποκατάστασης». Η εταιρία δικαιούται να αξιώσει να της αποδοθεί η ωφέλεια που απεκόμισε ο διαχειριστής από την ανταγωνιστική δραστηριότητα σε βάρος της ή να της εκχωρηθούν οι αξιώσεις του κατά τρίτων από την αιτία αυτή. Παραγραφή = 6 μήνες από γνώση και πάντως μετά τριετία.

Θέμα 3^ο: Η συνέλευση των εταίρων

- Τακτική (69.2), έκτακτη (70.2)
- Συνήθης, εξαιρετική (72.4επ.), καθολική (70.4)
- Ελαττωματικές αποφάσεις συνέλευσης εταίρων ΙΚΕ (α. 74): Ακυρώσιμες: α) Λήφθηκαν με τρόπο που αντίκειται στο Νόμο ή το καταστατικό. Π.χ. μη σύγκληση, σύγκληση από αναρμόδιο όργανο, ψήφιση θέματος εκτός ημερήσιας διάταξης, συμμετοχή στην ψηφοφορία μη δικαιούμενου προσώπου. Μη τήρηση της απαιτούμενης πλειοψηφίας για λήψη απόφασης. Δεν τηρήθηκαν πρακτικά. β) Λήφθηκαν κατά κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας (281 ΑΚ). Η ακυρωσία κηρύσσεται με δικαστική απόφαση (α. 48) μετά από αίτηση του διαχειριστή ή εταίρου που δεν παρέστη στη συνέλευση ή παρέστη και αντιτάχθηκε. Δεν νομιμοποιείται, λοιπόν, όποιος ψήφισε λευκό ή απείχε από ψηφοφορία. Ούτε τρίτοι, π.χ. δανειστές. Αποσβεστική προθεσμία για υποβολή αιτήσεως: 4 μήνες από καταχώριση απόφασης στο βιβλίο πρακτικών. Η απόφαση που θα εκδοθεί ισχύει erga omnes από τελεσιδικία. Στους τρίτους αντιτάσσεται από τη δημοσίευση στο ΓΕΜΗ, εκτός εάν είναι απορριπτική.

Άκυρες: α) Αντίθετες με διάταξη νόμου ή καταστατικού κατά περιεχόμενο.

β) Λήψη απόφασης χωρίς συνέλευση κατά παράβαση του 73 Ν. 4072/2012.

SOS: Ίδια πλημμέλεια της απόφασης οδηγεί σε ακυρωσία εάν η απόφαση λήφθηκε με συνέλευση και σε ακυρότητα εάν η απόφαση λήφθηκε χωρίς συνέλευση.

Η ακυρότητα θα πρέπει να αναγνωρισθεί από το δικαστήριο (και αυτεπαγγέλτως) εντός 6 μηνών από καταχώριση της απόφασης στο βιβλίο πρακτικών της εταιρίας, αλλιώς θεραπεύεται. Την αίτηση για την αναγνώριση της ακυρότητας απόφασης ΙΚΕ μπορεί να υποβάλει οποιοσδήποτε, άρα και τρίτος.

Εμπορική ιδιότητα διαχειριστή κεφαλαιουχικής εταιρίας

Ο εταίρος διαχειριστής της ΕΠΕ, ασχέτως του αριθμού των εταιρικών μεριδίων που κατέχει και της εντεύθεν δυνατότητάς του να κατευθύνει και να ρυθμίζει τη ζωή της εταιρείας και την πορεία των εταιρικών υποθέσεων, ενεργεί τις αναγόμενες στο σκοπό της εταιρίας εμπορικές πράξεις, όχι στο δικό του όνομα και για δικό του λογαριασμό αλλά στο όνομα και για λογαριασμό του νομικού προσώπου της εταιρίας, επιδιώκοντας να προσπορίσει αμέσως κέρδος σ' αυτήν και διακινδυνεύοντας μόνον τη δική της περιουσία. Συνεπώς, η ενέργεια των πράξεων αυτών, εφόσον γίνεται για ξένο λογαριασμό και σε ξένο όνομα δεν καθιστά το διαχειριστή της ΕΠΕ έμπορο. Άρα ο εταίρος διαχειριστής ΕΠΕ δεν γίνεται έμπορος, έστω και αν κατέχει το μεγαλύτερο μέρος ή και το σύνολο των εταιρικών μεριδίων και μπορεί έτσι να επιδρά στην οικονομική της ζωή, αφού το μεν περιστατικό αυτό δεν συνιστά αντικειμενικώς εμπορική πράξη, οι δε εμπορικές πράξεις που επιχειρεί ως διαχειριστής ενεργούνται όχι στο δικό του όνομα αλλά στο όνομα και για λογαριασμό της εταιρίας (ολ.ΑΠ 5/1996).

Άρση αυτοτέλειας Ν.Π.

Η Συγκέντρωση περισσότερων μετοχών/μεριδίων σε 1 πρόσωπο + έλεγχος/διαχείριση από το πρόσωπο αυτό, όπως και η ταύτιση συμφερόντων εταιρίας με αυτά του βασικού εταίρου + εμφάνιση στις συναλλαγές ότι ο βασικός εταίρος είναι ο ουσιαστικός φορέας της ασκούμενης από την εταιρία επιχείρησης, δεν επαρκούν για την άρση της αυτοτέλειας του ν.π., εκτός αν συνδυάζονται με σκοπό καταστρατήγησης του νόμου, επί ζημιά τρίτων προσώπων και αθέμιτη μετακύλιση κινδύνου στους δανειστές.

Κατάχρηση νομικής προσωπικότητας θεωρείται ότι συντρέχει, όταν παρατηρείται υποχρηματοδότηση της εταιρίας, όταν αυτή λειτουργεί ως παρένθετο πρόσωπο χωρίς ίδια οικονομική δραστηριότητα (εν είδει αχυρανθρώπου), καθώς και όταν συντρέχει σύγχυση ατομικής και εταιρικής περιουσίας.

Ερωτήσεις εταιρικού δικαίου

1. Είναι εμπορική εταιρία μια ΙΚΕ με αντικείμενο την εξόρυξη λιγνίτη;
Τεκμηριώστε την απάντησή σας
2. Θα ίσχυε το ίδιο αν η εταιρία λειτουργούσε ως ΟΕ;
3. Είναι έμπορος ο διαχειριστής μιας ΕΕ;
4. Είναι έμπορος ο διαχειριστής μιας ΕΠΕ;
5. Μπορεί να συσταθεί ΕΕ με ένα μόνο εταίρο;
6. Ισχύει το ίδιο και αν η εταιρία είναι ΟΕ;

Ερωτήσεις εταιρικού δικαίου

- Είναι έμπορος ο μοναδικός εταίρος μιας Μονοπρόσωπης ΑΕ;
- Μπορούν όλες οι εταιρίες να είναι εταίροι άλλων εταιριών;
- Μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση μιας ΙΚΕ σε εταίρο της που είναι ν.π.;
- Μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση μιας ΙΚΕ σε τρίτο, μη εταίρο;
- Επιτρέπεται η ανάκληση του διαχειριστή στις προσωπικές εταιρίες;
- Ποια η ευθύνη του ετερόρρυθμου εταίρου για τα εταιρικά χρέη;
- Ποια η νόμιμη διαχείριση στην ΙΚΕ;
- Ποια η νόμιμη διαχείριση στην ΟΕ;
- Ποιες οι έννομες συνέπειες από την άσκηση διαχείρισης από ετερόρρυθμο εταίρο;

Πρακτικό ΑΕ

Στην εταιρία «Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις Πέντε Αστέρια ΑΕ» η ΓΣ συνεδρίασε στις 07.01.2021 με θέμα την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Στη σχετική πρόσκληση εκ παραδρομής είχε αναγραφεί ως ημέρα συνεδρίασης η 17.01.2021. Στη ΓΣ συμμετείχαν και ψήφισαν όλοι οι μέτοχοι. Ο μέτοχος Α καταψήφισε την απόφαση για την αύξηση του κεφαλαίου, ενώ όλοι οι λοιποί μέτοχοι υπερψήφισαν την πρόταση. Είναι έγκυρη η απόφαση της ΓΣ;

Απάντηση

Σύμφωνα το άρθρο 137 παρ. 1 Ν. 4548/2018, απόφαση της γενικής συνέλευσης που λήφθηκε με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με το νόμο ή το καταστατικό είναι ακυρώσιμη και ακυρώνεται από το δικαστήριο. Τούτο ισχύει ιδίως για αποφάσεις τις οποίες έλαβε γενική συνέλευση που δεν είχε νόμιμα συγκληθεί ή συγκροτηθεί. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 121 παρ. 5 Ν. 4548/2018, πρόσκληση για σύγκληση γενικής συνέλευσης δεν απαιτείται στην περίπτωση κατά την οποία στη συνέλευση παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται μέτοχοι που εκπροσωπούν το σύνολο του κεφαλαίου και κανείς από αυτούς δεν αντιλέγει στην πραγματοποίησή της και στη λήψη αποφάσεων. Η γενική συνέλευση λέγεται τότε «καθολική».

Συνεπώς, εν προκειμένω η απόφαση της ΓΣ πάσχει καταρχήν ακυρωσίας, εφόσον η συνεδρίαση έλαβε χώρα χωρίς να έχει προηγηθεί νόμιμη πρόσκληση. Επειδή όμως πληρούνται οι όροι συνδρομής καθολικής συνέλευσης, δηλ. η συνεδρίαση έλαβε χώρα σε τόπο και χρόνο όπου όλοι οι μέτοχοι ήταν παρόντες και κανείς εταίρος δεν αντέλεξε, εν τέλει δεν υφίσταται ελάττωμα από την έλλειψη νόμιμης σύγκλησης και η απόφαση είναι έγκυρη.

Πρακτικό ΑΕ

Η εταιρία «ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΗΛΙΟΣ Α.Ε.» λόγω ανάγκης ρευστότητας, την οποία δεν μπορούσε να καλύψει από άλλη πηγή λόγω της κακής της οικονομικής κατάστασης, έλαβε δάνειο από τον μέτοχο Χ, ο οποίος συμμετέχει στην εταιρία με 60%. Στη συνέχεια η εταιρία βαίνει προς πτώχευση και ο Χ καταγγέλλει το δάνειο αιτούμενος την επιστροφή του δανείσματος. Είναι βάσιμη η αξίωση του Χ;

Απάντηση

Με βάση τα άρθρα 158-163 Ν. 4548/2018 απαγορεύονται οι λεγόμενες κεκρυμμένες διανομές, αυτές δηλ. που δεν αφορούν «μέρισμα» κατά κυριολεξία, αλλά παροχές προς μετόχους που μειώνουν την εταιρική περιουσία κάτω από τα όρια του 159 Ν. 4548/2018. Εδώ εμπίπτουν, μεταξύ άλλων, πιστώσεις μετόχων προς την εταιρία, εφόσον: α) οι μέτοχοι αυτοί συμμετέχουν σημαντικά στο μετοχικό κεφάλαιο (τουλάχιστον 10%) ή ασκούν με άλλα μέσα αποφασιστική επιρροή στα εταιρικά πράγματα (π.χ. ελέγχουν το ΔΣ), β) η πίστωση αναπληρώνει ίδια κεφάλαια της εταιρίας και γ) η εταιρία δεν θα μπορούσε να τη λάβει από τρίτα πρόσωπα (π.χ. τράπεζα) λόγω της οικονομικής της κατάστασης. Ειδικά στην περίπτωση εξυγιαντικών πιστώσεων μετόχου προς εταιρία που διακρίνεται από υποκεφαλαιοδότηση, η έννομη συνέπεια της έμμεσης παράβασης των άρθρων 158-162 Ν. 4548/2018 συνίσταται, κατ' εφαρμογή του 281 ΑΚ, στη μη επιστροφή της πίστωσης, εφόσον η περιουσία της εταιρίας δεν επαρκεί για να ικανοποιηθούν και οι τρίτοι δανειστές της, μη εταίροι. Πρβλ. και 32 νόμου για ΕΠΕ. Συνεπώς, η αξίωση του Χ για επιστροφή του δανείσματος μπορεί να εκπληρωθεί μόνον μετά την ικανοποίηση τυχόν οφειλών της εταιρίας προς τρίτους και μόνον εφόσον επαρκεί η εναπομείνασα εταιρική περιουσία.

Πρακτικό ΑΕ

- Ο μέτοχος Α της ΑΕ σε ποσοστό 33% με καταβολή 50.000 ευρώ είναι και μέλος του ΔΣ της. Αγοράζει από την ΑΕ ακίνητο αξίας 800.000 ευρώ σε τιμή 500.000 ευρώ. Είναι νόμιμη η σύμβαση;

Απάντηση

Η συγκεκριμένη συναλλαγή προσκρούει τόσο στα άρθρα 99 επ., όσο και στα 158-163 Ν. 4548/2018. Αφενός πρόκειται για συναλλαγή της εταιρίας με μέλος ΔΣ που ξεπερνά τις συνήθεις συναλλαγές της και λαμβάνεται χωρίς απόφαση ΔΣ ή ΓΣ (υπό τους όρους των 97 παρ. 3 και 100 Ν. 4548/2018). Επίσης, αποτελεί κεκρυμμένη διανομή εφόσον αφορά παροχή που εμφανίζει ανισορροπία προς την αντιπαροχή που λαμβάνει η εταιρία και δικαιολογείται αποκλειστικά από τη μετοχική ιδιότητα του λήπτη εταίρου (*causa societatis*). Και με τις δύο νομικές βάσεις η εταιρία έχει αξίωση επιστροφής της παροχής της.

Πρακτικό ΑΕ

Οι ιδρυτές μιας ΑΕ θέλουν να προβλέψουν στο καταστατικό της εταιρίας ότι:

α) ο μέτοχος α μπορεί να διορίσει απευθείας την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου

β) ο μέτοχος β δεν μπορεί να μεταβιβάσει τις μετοχές του

γ) ο μέτοχος γ θα έχει διπλή ψήφο

Θα είναι νόμιμες οι ρήτρες;

Απάντηση

- α) Σύμφωνα με το άρθρο 79 παρ. 1 Ν. 4548/2018, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι ορισμένος μέτοχος ή μέτοχοι έχουν το δικαίωμα να διορίζουν απευθείας μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όχι όμως πέραν των δύο πέμπτων (2/5) του προβλεπόμενου συνολικού αριθμού αυτών [...]. Συνεπώς, καταστατική ρήτρα που δίνει το δικαίωμα σε μέτοχο να διορίζει την πλειοψηφία του ΔΣ, δεν είναι νόμιμη.
- β) Όπως προκύπτει από το άρθρο 43 Ν. 4548/2018, παρόλο που οι μετοχές της ΑΕ είναι καταρχήν ελεύθερα μεταβιβάσιμες, στο καταστατικό μπορεί να υπάρχει πρόβλεψη που θέτει περιορισμούς στη μεταβίβασή τους, όπως ιδίως ότι για τη μεταβίβασή τους θα απαιτείται έγκριση της εταιρίας. Οι μετοχές που υπόκεινται σε τέτοιους περιορισμούς καλούνται «δεσμευμένες». Συνεπώς, είναι νόμιμη η καταστατική ρήτρα που ορίζει ότι οι μετοχές του β θα είναι δεσμευμένες.
- γ) Το άρθρο 38 επιτρέπει να προβλέπεται στο καταστατικό η έκδοση προνομιούχων μετοχών, δηλ. μετοχών που παρέχουν προνόμια υπέρ μετόχων, επιπλέον εκείνων που παρέχουν οι κοινές μετοχές. Η δυνατότητα έκδοσης προνομιούχων μετοχών διασπά την αρχή της ισότητας που τις διέπει, υπό την έννοια ότι, καταρχήν, όλες οι μετοχές παρέχουν ίσα δικαιώματα, ανάλογα με το ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου που αντιπροσωπεύουν. Πάντως, σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ. 4, έκδοση μετοχών με πολλαπλό δικαίωμα ψήφου δεν επιτρέπεται. Συνεπώς, η καταστατική ρήτρα που αφορά τον γ δεν επιτρέπεται.